

มโนทัศน์ทางจริยศาสตร์และปรัชญาสังคมสำหรับการ สร้างสังคมที่ดี: องค์ประกอบของสังคมที่ดี

ปกรณ์ สิงห์สุริยา

ภาควิชามนุษยศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

วัตถุประสงค์ ผลลัพธ์ และเกณฑ์การให้คะแนน

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

- นักศึกษาสามารถอธิบายมโนทัศน์สิทธิและหน้าที่ เสรีภาพและศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาคและความเป็นธรรม
- นักศึกษาสามารถคิดเกี่ยวกับการนำมโนทัศน์เหล่านี้มาแก้ปัญหา
ความเข้าใจเชิงจริยธรรมและสังคม

ผลลัพธ์การเรียนรู้

- **การคิดและวิเคราะห์เชิงวิพากษ์**
  - นักศึกษาสามารถรวบรวมและจัดระบบข้อมูลพื้นฐานตามกรอบมโนทัศน์เชิงจริยศาสตร์และปรัชญาสังคม
- **ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม**
  - นักศึกษาสามารถเสนอคำอธิบายหรือแนวทางแก้ปัญหาได้จากมุมมองของตนเอง
- **มุมมองและจริยธรรมสากล**
  - นักศึกษารู้จักและสามารถระบุประเด็นข้อท้าทายระดับชาติหรือระดับโลกเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์วัด ผลลัพธ์การเรียนรู้	ขั้น				
	เป็น แบบอย่าง	ได้ทักษะ	พัฒนา ทักษะ	เริ่มต้น	คะแนน เต็ม
นักศึกษาสามารถ รวบรวมและจัดระบบ ข้อมูลพื้นฐานตามกรอบ มโนทัศน์เชิงจริยศาสตร์ และปรัชญาสังคม	10	7.5	5.5	2.5	10
วิธีวัดผล: จับกลุ่ม สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา ที่ได้พบเจอในชีวิต	มีการเสนอ ข้อมูลตาม กรอบมโน ทัศน์มากกว่า 80%	มีการเสนอ ข้อมูลตาม กรอบมโน ทัศน์60-80%	มีการเสนอ ข้อมูลตาม กรอบมโน ทัศน์50%	มีการเสนอ ข้อมูลตาม กรอบมโน ทัศน์น้อยกว่า 50%	

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์วัด ผลลัพธ์การเรียนรู้	ขั้น				คะแนน เต็ม
	เป็น แบบอย่าง	ได้ทักษะ	พัฒนา ทักษะ	เริ่มต้น	
นักศึกษาสามารถเสนอ คำอธิบายหรือแนวทาง แก้ปัญหาได้จากมุมมอง ของตนเอง	10	7.5	5.5	2.5	10
	ข้อเสนอมี ความเชื่อมโยง ระหว่าง มุมมองและ กรอบมโนทัศน์ 80%	ข้อเสนอมี ความเชื่อมโยง ระหว่าง มุมมองและ กรอบมโนทัศน์ 60-80%	ข้อเสนอมี ความเชื่อมโยง ระหว่าง มุมมองและ กรอบมโนทัศน์ 50%	ข้อเสนอมี ความเชื่อมโยง ระหว่าง มุมมองและ กรอบมโนทัศน์ น้อยกว่า 50%	
วิธีวัดผล: วิเคราะห์กรณี ตัวอย่างของปัญหาและ เสนอทางออก					

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์วัด ผลลัพธ์การเรียนรู้	ชั้น				คะแนน เต็ม
	เป็น แบบอย่าง	ได้ทักษะ	พัฒนา ทักษะ	เริ่มต้น	
นักศึกษารู้จักและ สามารถระบุประเด็นข้อ ท้าทายระดับชาติหรือ ระดับโลกเกี่ยวกับเรื่องที่ เรียน	10	7.5	5.5	2.5	10
วิธีวัดผล: วิเคราะห์กรณี ตัวอย่างของปัญหาและ เสนอทางออก	ระบุและ พิจารณา ปัญหา จริยธรรมและ ผลกระทบที่ ซับซ้อนรวมถึง ผลกระทบใน ระดับต่าง ๆ	ระบุและ พิจารณาความ เชื่อมโยง ระหว่างปัญหา จริยธรรมและ ผลกระทบ ระดับชาติและ ระดับโลก	ระบุและ พิจารณา ปัญหา จริยธรรมและ ผลกระทบ เฉพาะหน้า ระดับชาติ	ไม่สามารถระบุ ความเชื่อมโยง ใดๆ ระหว่าง ปัญหา จริยธรรมและ ผลกระทบ ระดับชาติและ ระดับโลกได้	

- หัวข้อในทัศน์ทางจริยศาสตร์และปรัชญาสังคมสำหรับการสร้างสังคมที่ดีมี ๒ ส่วน
  ๑. ปัญหาทางจริยธรรมและสังคม
  ๒. องค์ประกอบของสังคมที่ดี
- ครั้งนี้เรียนเรื่ององค์ประกอบของสังคมที่ดี

องค์ประกอบของสังคมที่ดี

สิทธิและหน้าที่

สิทธิและหน้าที่

- มุมมองเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ ๒ มุมมอง
  - มองในบริบทของปัจเจกบุคคล : คนหนึ่งคนมีสิทธิและหน้าที่
  - มองในบริบทความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคล : สิทธิของคนๆ หนึ่งเป็นหน้าที่ของคนอีกคนหนึ่ง ในที่นี้จะใช้มุมมองนี้

- ประเภทของสิทธิที่สำคัญ
  - สิทธิในการเรียกร้อง (claim right) : นายแดงมีสิทธิในการเรียกร้อง ก็ต่อเมื่อนายขาวมีหน้าที่ต้องตอบสนองข้อเรียกร้องของนายแดง
  - สิทธิเสรีภาพ (liberty right) : นายแดงมีสิทธิเสรีภาพ ก็ต่อเมื่อนายขาวไม่มีสิทธิเรียกร้องนายแดง (นั่นคือ นายแดงไม่มีหน้าที่)

เสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

- ศักดิ์ศรี คือ “ควรค่าแห่งการเคารพ”
- ประเภทของศักดิ์ศรี
  - ศักดิ์ศรีภายใน เป็นศักดิ์ศรีที่ทุกคนมี เรียกอีกอย่างว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์”
  - ศักดิ์ศรีเฉพาะคน เป็นศักดิ์ศรีที่บางคนมี ส่วนใหญ่เกี่ยวกับสถานะ วิชาชีพ คุณธรรม ความเป็นเลิศ ความสำเร็จ เช่น คนซื้อสัตย์ย่อมมีศักดิ์ศรี ขณะที่คนคดในข้ออในกระดุกย่อมไม่มีศักดิ์ศรี นักฟุตบอลที่มีน้ำใจนักกีฬาย่อมมีศักดิ์ศรี ข้าราชการที่ยอมจนไม่ยอมโกงย่อมมีศักดิ์ศรี ฯลฯ

- เสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สัมพันธ์กัน
  - ความเป็นมนุษย์คือความสามารถในการใช้เสรีภาพอย่างมีเหตุผลและความรับผิดชอบ
- ดังนั้นจึงต้องเข้าใจเสรีภาพ

ประเภทของเสรีภาพ

- เสรีภาพเชิงลบ: นายแดงมีเสรีภาพเชิงลบ ก็ต่อเมื่อนายแดงไม่มีใครมาขัดขวาง
- เสรีภาพเชิงบวก : นายแดงมีเสรีภาพเชิงบวก ก็ต่อเมื่อนายแดงสามารถใช้เสรีภาพของตนได้

- เคารพเสรีภาพเชิงลบด้วยการไม่แทรกแซงการกระทำที่เกิดจากการตัดสินใจที่มีวุฒิภาวะและเหตุผล

- เคารพเสรีภาพเชิงบวกด้วยการ
  - (ก) จัดหาปัจจัยสี่และทรัพย์สินพื้นฐาน
  - (ข) ปกป้องคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สิน
  - (ค) สนับสนุนให้มีการพัฒนาเหตุผล วุฒิภาวะและความรู้
  - (ง) ส่งเสริมให้พัฒนาคุณธรรม
  - (จ) เข้าแทรกแซงเมื่อทำสิ่งที่จะบั่นทอนความสามารถในการใช้เสรีภาพ หรือ บั่นทอนโอกาสการใช้เสรีภาพในอนาคต
- นักศึกษาสามารถคิดถึงเงื่อนไขอื่นๆ เพิ่มเติมได้หากสามารถอธิบายได้ว่าเป็นเงื่อนไขที่ส่งเสริมเสรีภาพเชิงบวก

- การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
  - เคารพความสามารถการใช้เสรีภาพอย่างมีเหตุผล
  - เรียกร้องความรับผิดชอบจากการใช้เสรีภาพ

- เคารพความสามารถการใช้เสรีภาพอย่างมีเหตุผล
  - เคารพเสรีภาพเชิงลบ
  - เคารพเสรีภาพเชิงบวก

- เรียกร้องความรับผิดชอบจากการใช้เสรีภาพ
  - ยกย่องเมื่อทำดี
  - ลงโทษเมื่อทำผิด

ความเสมอภาคและความเป็นธรรม

- องค์ประกอบที่ใช้ในการพิจารณาความยุติธรรมประกอบด้วย
  - ความจำเป็น
  - ความเสมอภาค (equality)
  - ความเป็นธรรม (equity)

- มโนทัศน์เรื่อง “ความจำเป็น” สามารถเข้าใจได้โดยง่ายว่าหมายถึงสิ่งต่างๆ ที่บุคคลจำเป็นต้องมีในมาตรฐานขั้นต่ำเพื่อที่จะดำรงชีวิตเยี่ยงมนุษย์ได้ เช่น ปัจจัยสี่
- สำหรับมโนทัศน์เรื่อง “ความเสมอภาค” และ “ความเป็นธรรม” มีความซับซ้อนกว่า

- “ความเสมอภาค” โดยทั่วไป หมายถึง “ความเสมอภาคสมบูรณ์” (absolute equality)
  - กระจายผลประโยชน์และภาระให้ทุกคนอย่างเสมอเหมือน
  - ปฏิบัติกับทุกคนด้วยกฎเกณฑ์เดียวกัน
- ความเป็นธรรมเป็นความเสมอภาคประเภทหนึ่ง เรียกว่า “ความเสมอภาคเชิงสัดส่วน” (proportional equality)
  - บุคคลได้รับผลประโยชน์และภาระตามสัดส่วนความจำเป็น ความสามารถ หรือทรัพยากรที่มี

งานกลุ่ม

- จงร่วมกันหาหรือภายในกลุ่ม
- ยกตัวอย่างกรณีของความความเข้าใจในสังคมที่นักศึกษาคิดว่าสามารถนำมโนทัศน์ที่เรียนไปช่วยอธิบายเพื่อให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องหรือมีความเข้าใจมากขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
  - ความสัมพันธ์ระหว่างสิทธิในการเรียกร้องและสิทธิเสรีภาพ
  - ความสัมพันธ์ระหว่างศักดิ์ศรีภายในและศักดิ์ศรีเฉพาะคน
  - ความสัมพันธ์ระหว่างเสรีภาพเชิงลบและเสรีภาพเชิงบวก
  - ความสัมพันธ์ระหว่างความเสมอภาคและความเป็นธรรม